

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. -- Spisi in dopisi naj se pošiljajo: Uredniku „DOMOLJUBA“ Ljubljana Trnovo; naročnina in inserati pa opravništvu v sementških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za dvostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 6.

V Ljubljani, 21. marca 1889.

Letnik II.

Kaj je novega po svetu?

V državnem zboru poslanci silno počasi razpravljajo letni državni proračun, govorijo in govoričijo na vseh straneh veliko, a večidel le skozi okno, to se pravi, da volilci slišijo in berejo, sicer pa se zgodi vse, kakor vlada hoče, poslanci proti temu tudi nič nimajo, saj zasluži vsaki na dan po deset goldinarjev; drugo vprašanje pa je, ali so tisti zadovoljni s takim polževim romanjem, ki davek plačujejo. Toda kaj se hoče. Plačaj in molči, pravi pregovor. — Še bolj počasi potrjujejo *ogerski* poslanci novo orožno postavo. Nasprotnikov ima tam ta zakon veliko, in veliki minister Tisza bo imel mnogo truda, da pomiri razburjene valove. Mi nismo posebni prijatelji Ogrom, pa občudujemo jih, ko vidimo, s kako silo se potegujejo za svoje pravice tudi tam, kjer jih jim nikdo ne krati. Od njih se Slovenci učimo odločnosti in potem ne bodo z nami pometali, kakor s cunjjo. — Na *Dunaju* so pri volitvah v mestni zbor prvi dan zmagali združeni kristijani ter so združenim judom in brezvercem vzeli devet sedežev, če tudi so judovski kričači vpili na dan volitve, da imajo toliko denarja, da ž njim lahko kupijo vse združene kristijane. Velika sreča bo za celo Avstrijo, ako kristijani judom Dunaj iztrgajo iz krempljev; s tem bi jude v Avstriji zadeli v srce. — Nedavno so imeli katoliški juristi ali pravdarski doktorji na Dunaju shod ter so se zvezali v društvo, ki bo branilo katoliško cerkev in pojasnjevalo pravne zakone, ki cerkev zadevajo. Lepo je, da avstrijski doktorji posnemajo francoske učene katolike, ter hočejo skupno po dolžnosti podpirati katoliško cerkev. Žal nam je, da ni bilo nobenega slovenskega doktorja na shodu, ki bi bil pokazal, da je tudi med

Slovenci nekaj odločnih katoliških mož tega stanú. — Novi *francoski* ministri so trdo stopili na noge proti generalu Bulanžéju in njegovim zaveznikom; zasledili so neko skrivno zvezo, ki je imela namen, če treba tudi z orožjem polastiti se državnega krmila. Pravijo pa, da tudi to ministerstvo ne bo dočakalo letošnjih češenj. — Razstavo v Parizu bodo odpri dne 6. maja. — Na *Laškem* je zopet Crispi na vrhu ter bo še nadalje krišpal uboge Lahe z novimi davki; sedi prav trdno, ker ni bil zadovoljen z enim ministerskim stolom, ampak se je kar na tri ob enem vsedel. Obdržal se je na vrhu, ker je obljubil freimaurerjem, da bodo še huje jeli zatirati katoliško cerkev. — V Tesinu na *Švicarskem* so pri volitvah za volilno gosposko zmagali katoliki proti brezvercem, dasi so ti veliko denarja in laži razmetali za volitve. Kakošna je brezverska vlada v tej deželi, kaže to, da so zapečatili pastirsko pismo enega švicarskih škofov samo zato, ker je omenil, kaj papež pravi o brezverski šoli. To je brezverska prostost: Ključavnico na usta, zdaj pa govóri. — Na *Angleškem* bodo spravili pod orožje 160 tisoč mož in veliko milijonov bodo izdali za nove bojne ladije. Angleži se pripravljajo, da bodo o pripravnem času tudi katero rekli z orožjem v roci in s kramo pod pazduho. — *Turška* je dobila odškodnine za vzhodne železnice od juda Hirša 27 milijonov frankov (frank = 42 kr. a. v.), pa se je nauje precej Ruska vsedla ter jih zahteva za vojno odškodnino. Z dolgovi je res velik, velik križ, skrb je jih narediti, desetkrat večja jih plačati. — *Srbi* imajo novega kralja 13letnega Aleksandra I. Njegov oče Milan se je kroni odpovedal; sam pravi, da nima več moči za

vladanje, pa mu ne verjamejo, ker je star še le kakih 35 let, torej je v najboljših letih. Može, ki hočejo več znati, kakor hruške peči, pravijo, da za Avstrijo to ni dobro znamenje. Dasi je bil namreč Milan čuden mož, vendar je bil Avstriji iskren prijatelj; sedaj se pa čuti, da Ruska vedno več moči dobiva v Srbiji, in ker nasprotnikov Milan ni več upal krotiti, proti Avstriji pa ni hotel vladati, zato se je raje umaknil v pokoj; stradati mu ne bo treba, ker bo imel na

leto 600 tisoč frankov. Lep kos kruha za stare dni, kaj ne da, posebno če je človek še tako mlad. — Iz *Bolgarije* posebno novih in važnih novic ni, to pa je gotovo, da Ruska in ž njo vsi razkolniki zelo težko gledajo na prestolu kneza Ferdinanda, najbolj zato, ker je katolik. — Spomlad se nam bliža, a nam nič kaj dobrega ne obeta; naj bi ljudje pač v postnem času potolažili s pokoro jezo razžaljenega Boga, da bi nas varoval nemirnih vojskinih časov!

Kaj je novega po Slovenskem?

Kranjsko. Hišni posestnik in zidar Jos. Pohar iz Ljubnega na Gorenjskem je kopal s tovariši breg pri neki kovačnici, da bi dobili nekaj več prostora krog poslopja. Kar zagrmí plast zemlje in skalovja proti ozidju ter pritisne Pohorja k zidu. Hitro ga potegnejo izpod zasipa, pa nesrečnež je bil ves pretrt, na glavi ranjen in ves krvav, toliko da je bil spovedan in v sv. olje djan, izdihnil je svojo dušo. — V Boštanju ob Savi so zaradi kôz zaprli šolo; prikazuje se tudi škrlatinka s pljučnico. — Semnja v Mar. Dolu dne 26. t. m. in v Litiji 1. aprila sta zaradi bolezní prepovedana. — Iz Črnega grabna se poroča, da po ondotnih hribih kroži ta-le novica: Tam na Dunaji je neki jud, ki premore 12 milijonov, v smrt na vislicah obsojen. Sprosil se je, da so ga pomilostili pod čudnim pogojem. Pogoj se glasi: „Pripravi se 90 številčk, ki so na ponudbo vsakemu, ki hoče vleči in svojo srečo ali nesrečo

poskusiti. Kdor vleče številko 90, plača mu jud 10.000 gl na roko, katere sme obrniti, kakor mu drago, samo — obešen bo potem mesto juda. Kateri pa potegnejo druge številke, dobé samo pet tisoč goldinarjev — obešeni pa ne bodo“. Zaradi tega seveda splošno izpraševanje po tej izvanredni loteriji, v kateri se igra za smrt, življenje in premoženje. Razni nemaníči in nepridipravi, ki nimajo nič izgubiti, k večemu prazno življenje, povsod povprašujejo, kje se še dobé iste številke. V Zagorji, tako se govori, izpečali so vse, kolikor so jih imeli; nekaj menda jih je še v Novem Mestu. Zvedeli so, da jih ima nekaj tudi trgovec M. v Lukovici. — Nauk je pa ta: Ni je take neumnosti, da bi je lahkoverni ljudje ne verjeli. — Gluhonemih za šolo dovolj starih otrok je na Kranjskem po zadnjem najnovejšem štetju 128, slepih pa 25.

Listek.

Pohlep oslepi.

To vam je bil čuden človek Selanov Jurij, ki je celo domačo vas oskrbljeval z novimi čevlji. Bil je čvrst mladenič, kakih trideset let star, a bil je vedno le sam za-se, govoril je le, ako ga je kedo kaj vprašal; v družbo tovarišev ni hodil, pri pijači njega ni bilo, imel je preveč rad — denar. „Na vrh Grintovca ga spraviš za krajcar“, nagajali so mu njegovi znanci, a Jurij je na tako zbadanje molčal in v prostem času doma prešteval svoje petice in tolarje. Bil je zelo nezaupen do ljudi; mislil je, da mu vsakdo hoče vzeti njegove denarje.

Ko so mu pomrli stariši, se je Jurij oženil, a v domači vasi neveste ni dobil, nobena ni marala skopega čudaka, češ, saj mi še za sol ne bo hotel dajati. Dobil pa je prav dobro žensko v bližnjem mestecu; denarja sicer ni imela, a bila je pridna in

varčna in zato je tudi vzela Selanovega, ker so ji mati rekli: Čevljar je in varčen je, zakaj bi ga pa ne vzela? — Ker je bil Jurij dober delavec, imel je dela vedno polne roke, hodil je iz mesteca posebno po okolici v „štiro“. Celi teden ga pogosto ni bilo domu, v soboto pa je vselej odšel ženi potrebni denar za gospodinjstvo. Kolikor je žena prvi teden potrebovala in rekla, toliko je znanprej dobila vsaki teden; ako je hotela kaj več imeti, zavrnil jo je Jurij, rekoč: Ta teden ima ravno toliko dni, kakor jih je prvi imel, čemu torej več denarja? In ako je hotela žena napraviti za-se kako obleko, morala si je sama zaslužiti s pranjem. Ko sta dobila sinčka Ivana, je Jurij tudi ostal pri stari svoji navadi in na ženino govorjenje, rekel: „Pravijo, kjer imata jesti dva, tudi vselej tretji dobi.“ In zoper možovo trmo žena nič ni zmogla, delala je toliko pridneje, kolikor več je bilo potreb za družino.

Kam pa je Selanov čevljar dajal drugi zaslužek? morda kedo povpraša. Rekli smo že, da je Jurij imel rad denar in tudi oženjen ga je rad imel,

Celje. Pismo noseč za tukajšnje okolico, Janez Ferk, je ogoljufal pošto in ljudi za 103 gld., ker je na recepis podpisoval imena oseb, za katere je denar ležal na pošti. Za to prijaznost so mu pri porotnih sodbah prisodili 10 mesecev ječe. — Jurij Gorjup je Blaža Žagarja na Veterniku dne 9. septembra zaklical po njegovem domačem priimku „Lamberčan“. To je Žagarja razjezilo in je pretepel Gorjupa tako, da je ta letos 12. januarija umrl. Porotniki Žagarja niso obsodili kot morilca, pač pa so mu zavoljo hudobije težkega poškodovanja telesnega odmerili pet mesecev hude ječe in vsaki mesec po dvakrat post. — Onidan sta se dva liberalna gospoda skregala. Vsled tega sta se šla strelat. Kristinenhofski Gyujto in pa Mislinjski Poglayen strelila sta vsaki po dvakrat. In ker ni zadel nobeden, sta si nastavila še tretjič. Poglayen v trebuh zadet se je zgrudil in čez dve uri umrl. Ko se je Gyujto odpravljal na pobeg po železnici, so ga varuhi pravice še pravočasno vjeli in spravili pod ključ. Pravijo, da bodo o tem dvoboju sodili porotniki. A frajmaurarsko-nemško-liberalni časnik Celjski o mrliču žalujoč piše, da so liberalci z njim „zopet“ izgubili „einen bewährten, ausgezeichneten genossen“, t. j. izvrstnega tovariša, kateri je razumel kmete loviti na liberalne limance pri volitvah občinskih in drugih. — Kakor „liberalni“ gospodje po mestih godejo, tako njihovi vrstniki po deželi plešejo. Na primer v Vojniku so se fantjenobodijhtreba-prežarji pri svatovščini nasrkali vina, da so se začeli pretepati. Gorečan in Močnik sta jih prišla mirit, a za dobroto so jima žalibog poplačali z noži! — Tu in tam imajo nekateri fantje

ne hvalevredno šego, da zahtevajo „odkupnine“ za nevesto, kadar si jo ženin odpravlja v svojo faro. Letos si je neki celjski okoličan našel tovarišico v sosednji Rožni dolini. Na potu pred oltar so denarja-željni fanti čez cesto potegnili „šrango“, kjer so mislili dobiti kaj „pod palec“, toda žandarji so jih podučili, da se ženinova peneznica „žmikati“ ne sme. Na čast pridnim mladeničem bodi povedano, da se oni ogibajo te nespodobne in nikomur ne ljube razvade.

Štajarsko. Svetli cesar so za zidanje nove šole v Galiciji pri Celji darovali 200 gld. — V Celji je umrl dosluženi deželnosodnijski svetovalec g. Alojzij Pesarič, star 64 let. — V Gradu je med številom odvetnikov ali advokatov neki g. dr. Kokošinek. Po imenu se mu vidi, da je korenine slovenske, toda po mišljenji je nemški liberalce. Tega so si dne 7. marcija kot zastopnika v državnem zboru izvolili „liberalci“, ki prebivajo po mestih in trgih ob Dravi namreč: Maribor, sv. Lenart, Marenberg, Vozenica, Muta, Slovenjigradec, Slovenjabistrica, Ptuj, Ormož, Ljutomer. Konservativci se volitve niso vdeležili nikjer, razven v Središču; tukaj za „liberalca“ ni glasoval živ krst, vsi so rajši „samo za silo“ glasovali za konservativnega znanca g. Maksa Robiča. V Ljutomeru ima 90 tržanov volilno pravico, med temi je prišlo glasovat 25 liberalcev. Liberalni gospodje v Mariboru in v Ptujih pač še za zdaj nosijo zvonec, ker z množino svojih glasov prevpijejo domoljubne konservativce. — Učitelji so postali gg.: Kocbek Franc na Rečici, Strmšek Alojzij pri sv. Petru blizo Rogatca, a Serajnik Armin je na Dobrno prišel

nekateri so rekli, da še rajši, kakor svojo ženo in svojega Ivana. Nobenega krajcarja ni napravil, ampak spravljaj je varno svoje novce; najhujša skrb mu je bila, kaj bo, ako žena zapazi denar, katerega pred-njo vedno skriva. Žena ni stikala po njegovih žepih in mislila je, da mož gotovo v hranilnico nese, kar mu od potreb preostane; toda Jurij tudi hranilnici ni zaupal svojih denarjev: „Kaj hočem, je včasih govoril sam seboj, v hranilnico nositi svoj denar; za vse svoje goldinarje dobim majhne bukvice, ki so komaj groš vredne in kdo vé, ali dobim denar nazaj, če ga tirjam, saj sem že večkrat slišal, da so ljudje že ob vse prišli pri takih hranilnicah.“ Zraven tega pa bi Jurij ne imel skoro edinega veselja, da bi bil ob nedeljah popoldne, ko je šla žena h krščanskemu nauku, prešteval svoje lepe denarce. V par letih imel je že skrivaj denarja sto goldinarjev; nekaj goldinarjev, petakov, desetakov in tolarjev, a to mu je delalo prevelike skrbi, težko je bilo vse to skrivati. Zato gre v bližnje mesto in ondi zamenj ves svoj denar za — stotak. „Kako majhen popirček, pa je

toliko vreden“, govori Jurij sam seboj, ter ga vesel nese domov.

Tedaj pa vzame čevlji, ki ga je imel pri poroki — bil je že sedaj raztrgan in malo vreden, znamenje, da je bil Jurij že nekaj let oženjen — ter napravi v nožnici skrit žep, kamor utakne skupaj zvit stotak ter žep zopet zašije in čevlji nato dne pod klop na svoje staro mesto. Tako se je godilo še več let in ko je bil Ivan osem let star, imel je v starem, poročnem čevlju pod klopjo zašitih že tristo goldinarjev, tri lepe stotake.

Žena je večkrat premetavala te čevlje, ko je pometala po hiši in rekla ob priliki možu: „Daj, daj te čevlje kakemu revežu, malo jih pokrpaš, pa jih bo še dolge nosil.“ „Ne bodi sitna, odvrne ji Jurij, to so poročni čevlji, naj ostanejo pri hiši.“ In ostali so še nekaj časa, a ne dolgo.

Jurij je dobil zopet delo na kmetih in celi teden ga ni bilo doma; žena je porabila to priliko, da je sobo posnažila ter zopet nejevoljna premetavala stare poročne čevlje. V tem pride v hišo neki cunjar,

kot pomožni učitelj. Nadučitelj v Brašlovicah, gosp. Matija Jeraj, podal se je v stalni pokoj; leta 1849 služboval je v Poljčanah, potem pri sv. Križu na Slatini, v Galiciji, na Dobrni pa 1855 do 1879. — Novo pošto dobili so pri sv. Juriju v Slovenskih goricah in pa pri sv. Križu na Murskem polju. Skoz Križevce se je dozda vsaki dan poštni voz pomikal, ne da bi v tem prijaznem kraju kaj uradno vzel seboj. Po drugod, ker so podobne razmere, imajo vsaj nastavljeno škrinjo-pismovnico. Tudi na pr. v Nóšincih bi lahko poprosili, da jim poštna oblast dovoli škrinjico, kamor bi spuščali pisma, da jih pošta, ki skoz vas vozi, vsaki dan vzame seboj, in navadna pisma in časnike pripeljane oddaja. S tem bi si tamošnje občine pribraile daljni pot do Ljutomera ali do sv. Križa. Išcite, in našli bodete. Samo je treba, da kateri Nóšinčar to skrb prostovoljno prevzame. Ob času železnice si morda priborite celó še postajico z redno pošto. — Na Ravnah pri Šoštanji je hudožna žena zastrepila svojega moža. Našemu dopisniku je nekdo znal praviti, da je možu dala ostrupljene pijače; ker pa mu je vsled tega nastalo slabo, mu je „skrbna“ tovarišica priredila domače zdravilo, v katero je primešala še toliko strupa, da je zadostovalo za smrt. — V Velenji so dne 4. t. m. pri tomboli v prid ubožnim učencem skupili nekaj čez 100 glđ. — Volitve v okrajni zastop celjski razpisane so za dne 28. in 29. marcija. — Pri dopolnilni volitvi v Ptuj, Ormožu in sosednjih trgih si je 356 liberalcev dne 14. t. m. kot zastopnika v

deželnem zboru v Gradcu izvolilo g. Steyerja, usnarja v Ljutomeru. Konservativci se mogočnim „liberalcem“ Ptujskim niso postavili po robu. In vkljub temu je še 171 glasov „za silo“ dobil vrli g. Kukovec, veleposestnik v Ljutomeru in tržan, ki je itak že deželni poslanec in zastopa domoljubne kmete po narodno vzbojenem okraju ljutomerskem.

Primorsko. Kakošne pravice vživajo Slovenci v Trstu, kaže nam ta-le dogodek: Slovenski trgovec g. Pockaj je nad svojo trgovino obesil tablo samo s slovenskim napisom. Lahki so zagnali krik in mestni očetje so šli tem kričačem na limance, ter ukazali trgovcu, da mora slovenski napis odstraniti in za svojo predrznost še kazen plačati. Tudi gosp. Pockaj ni bil zajče natore, da bi se zbal krika, zato se je pritožil pri vladi, ki je ukazala mestnim očetom, da morajo preklicati svoje povelje; krivica se sama tepe. — Sedaj pa je tudi nam Ljubljanačnom jasno, zakaj ima toliko slovenskih trgovcev samo nemške napise nad svojimi prodajalnicami, boje se najbrže nemških kričačev ali pa, kar je bolj verjetno — samih sebe. Proč s takim polovičarstvom; kakor katoličan nič ne velja, če se sramuje očitno pokazati svojo vero, tako tudi tak Slovenec nič velja, ki se pred svetom za Nemca „štuli“. — V Nabrežini je v noči med 16. in 17. t. m. železnična mašina raztrgala sprevodnika in hišnega posestnika v Selu pod Ljubljano. — Č. g. Črv, spiritual v Goriškem semenišču, gre na svojo prošnjo zaradi bolehnosti na sv. Goro; na njegovo mesto pride g. dr. A. Fajdutti.

ki je pobiral in kupoval vsakovrstno starino. Njemu žena ponudi čevlje. Pet grošev so še vredni za reveža, pravi cunjar; toliko tudi dá in žena vesela spravi denar, češ, Jurij bo gotovo vesel, ko mu izročim denar za obnošene čevlje, katerih podariti ni hotel.

V soboto pride Jurij domu in najprej, ko vstopi v sobo, pogleda pod klop. Ves se strese, ko ne zagleda čevljev na starem mestu pod klopjo.

„Kam si djala moje čevlje?“ zakriči ves obupan nad ženo. „Kaj tako vpiješ, vesel bodi, tu imaš pet grošev za staro šaro, ki nam je bila le v napotje.“ Pri teh besedah omahne Jurij na klop, kakor mrtev; žena hitro priskoči, ga začne tresti in kmalu se zopet mož zavé: „Kje so moji čevlji, zavpije, kje so moji denarji?“ „Kakšni denarji“, povprašuje žena, ker misli, da se je možu zmešalo. Na to ji še le razodene Jurij svojo skrivnost, da je imel v škornju zašitih tri sto goldinarjev. „Kdo je bil, ki je čevlje kupil?“ jo slednjič vpraša. „Ne poznam ga, bil je starinar iz Ljubljane, kakor je

rekel, a težko bi ga sedaj spoznala. Sploh pa, Jurij, kako je bilo mogoče, da si ti toliko denarja skrival pred svojo ženo, ki brez tvoje vednosti ni izdala nobenega vinarja in ki si je morala pri jedi ia pri spanju kratiti, da je otroku, sebi in tebi napravljala potrebno obleko. Ne, toliko siročine sem vžila zaradi tega, da ti nikdar ne odpustim in ne pozabim.“

Bolelo je skrbno in zvesto ženo, da je mož ž njo tako ravnal, a upala mu ni tega nikoli očitati; zdaj, ko je prišel ob vse, ko ga je Bog kaznoval za njegovo skopost, povedala mu je na vsa usta, kar je bilo dolgo časa zaprto v njenem srcu.

Bila je naslednja nedelja za Selanove žalostna in dolgočasna. Jurij je vzdihoval ves obupan po denarju, a žena je nejevoljna molčala in opoludne rekla jezna možu: „Kamor si denar shranjeval, tam si poišči kosila.“ Te besede so zbódle Jurja in česar še poprej ni nikoli naredil, to je sedaj storil; urno je vzel klobuk, šel v bližnjo krčmo ter v jezi in žalosti zapil tedenski zaslužek; gostilničar ga je moral zvečer pripeljati domov.

Cerkev in šola.

Papež kardinalom.

Dné 2. marca so nastopili sv. Oče 80 leto svoje starosti in je preteklo 11 let, odkar so jih ozaljšali s krono sv. Petra. Ta dan so jim kardinali čestitali in srečo želeli, na kar so sv. Oče prav pomenljivo odgovorili. Prav posebno — so rekli po priliki — treba nam prositi pomoči od Boga, ker vse je negotovo povsod, kamorkoli se ozremo, posebno pa je žalostno stanje papeževo. Italija po svetu trobi, da smo popolno prosti, da nič ne čutimo svoje neodvisnosti in da smo le nestrpni, ako odločno tirjamo, da se mora Rim vrniti papežem, ker ni ga v Rimu postavnega vladarja razen papeža. Toda ali je to naša prostost, da ne smemo nastavlјati škofov po škofijah, da od nas imenovanih neče vlada potrditi, da jim krati dohodke? Ali je res cerkev na Laškem prosta, ako se mladeničem stavijo ovire od vseh strani, da bi ne vstopili v semenišča, ako se zapirajo samostani, ako duhovnike pehajo iz šol? Po novem zakoniku so torbo navezali duhovnikom na usta, da se ne smejo potegovati za pravice papeževe; milijone cerkvenega premoženja so pograbili v zadnjih letih in kar je ostalo posebno za reveže in zapuščeno mladino, to hočejo še zdaj s silo vzeti. Pri tem pa podpira vlada kolikor le more krivoverce, freimaurerje. Ali pač kaže s tem, da je katoliška cerkev na Laškem prosta? — Toda te krivice niso na kvar samo cerkvi, ampak tudi državi in zato vidimo, kako je pri nas vedno sla-

beje. — Da se to obrne na bolje, pravijo k eklepu sv. Oče, treba veliko moliti, da Bog prikrajša čas poskušnje.

Naše šole.

Prijatelj od Pohorja nam piše: Brezverski „liberalci“ so v državnem zboru na Dunaji, kjer sklepajo postave za celo cesarstvo veljavne, gospodarili od leta 1861 do 1879. Ljudje, ki imajo volilno pravico, so se svojih dolžnosti premalo zavedali, ter so „liberalnim“ osebam, ki so se ob času volitev ponujali za poslanca, sedali na limance. Taki poslanci so leta 1868 sklenili sedanjo šolsko postavo. Liberalci, četudi krščeni, so sovražniki cerkve. Vsled tega so poskrbeli, da se po šolske postavi šolske knjige vravnavaajo tako, da se v njih ne nahaja nič, kar bi pričalo, da so knjige namenjene otrokom katoliškimi. Ko je na pr. pred desetletjem pisalec teh vrstic podučeval šolsko mladež, smo v berilu imeli še iz svetega pisma prigodbo o Heliju in njegovih dvoje sinov, potem opis Duhova ali binkošti in pa kratek življenjepis sv. Alojzija. Bilo je sicer malo, a do danes so tudi to izbacnili. In nekdo je rekel, da v največjem berilu, ki se v šoli rabi, celo Turek o svoji veri najde več, kakor kristijan, ker se v istem nahaja črtica o Muhamedu, a o Kristusu nič. Dopisniku je pa nedavno neki oče pravil, da ga je njegov šolo obiskujoči otrok vprašal, kako li je to, da se v „Berilu“ nič ne bere o presv. Trojici, o ljubem Jezusu, o svetnikih in cerkvenih zadevah.

Sedaj so se začeli za Selanove žalostni časi. Jurij je zbolel in dva meseca ni bil za nobeno delo, huda vročica ga je mučila. In sedaj je žena delala pokoro za svoje nepremišljene, nagle besede. Noč in dan je bila na nogah pri bolniku, bolezen je hitro požrla vse prihranjene denarje in kmalu je imela Selanovka večinoma vse svoje reči zastavljene. Poskušnja ta je bila huda za družino, a bila je koristna. Jurij je spoznal, da ni varno na denar navezovati svojega sreca, in da mu je največji zaklad njegova skrbna žena, do katere je bil do sedaj tako nezaupljiv.

Več let sta morala trdo delati, da sta se zopet izklopala iz dolgov in si opomogla. Bila sta zopet srečna s svojim sinom; skritih denarjev res da nista imela, a ljubezen med njima je bila odkrita ter jima je lajšala trdo življenje.

V ostri zimi neko soboto večer gresta kupit za Ivana novo obleko in vzameta seboj tudi sina; na potu srečajo ubogo deklico, ki je bôsa capljala v snegu po poti ter jokala. „Kam pa greš sedaj?“

vpraša jo Selanova žena. „Bolni oče so me poslali prosit, ker nimajo nič vžiti.“ In bridko je deklica jokala. Smilila se je vsem, posebno pa Ivanu, ki prosi stariše, naj revni deklici pomagajo, da ne bo več jokala. „Pa obleke ne boš imel, če bova deklici dala denar“, reče mati. „Vse eno, odgovori Ivan, vsaj imam še staro in to zimo že še prebijem z njo; deklica pa je z očetom v največji sili.“

Deklica jih pelje v bližnjo hišo pod streho, kjer je v borni sobi ležal na siromaški postelji njen smrtno bolni oče. — Selanovi mu postrežejo, kolikor morejo in znajo, in ker žena vidi, da je bolnik silno slab, ostane tudi po noči pri njem v postrežbo, ker ni bilo daleč do njih stanovanja. Drugi dan obiše bolnika tudi Jurij. Komaj vstopi v sobico, precej zagleda pod klopjo svoje poročne, davno izgubljene čevlje. Srce mu trepeče veselja in strahu. „Kje ste dobili one-le čevlje?“ vpraša bolnika. „Kupil sem jih pred več leti od nekega starinarja, dobro so mi dolgo služili, a sedaj niso več za nobeno rabo.“ „To so čevlji mojega moža, katere je nosil na dan

To ga imaš! Učenec je torej sam prišel na sléd razmeram, kakoršne so kristijanstvu in cesarstvu nevarni liberalci povzročili po šolskih knjigah. Besedo „Bog“ še najdeš po knjigah, ker ona lahko velja za katoličana, za krivoverca, za žida, za muhamedanca in celo za malikovalca. Z omenjenim svetim imenom vsaj liberalci verne kristijane, kateri političnih zadev ne poznajo, slepijo še za sedaj, dokler še katoličanov niso povsod mogli vjeti v svoje pogubonosne mreže. Ako bi se jim pa enkrat posrečilo doseči primerno oblast, potem bi že tudi pri nas napravili tako, kakor je od leta 1883 na Francoskem, kjer katehet sme katekizem razlagati le še tistim učencem, ki ga „po šoli“ sami počakajo, ako pač hočejo. A posvetnim učiteljem tam postava prepoveduje v šoli govoriti o Bogu, to je, zagovarjati Boga; toda postava učitelju ne brani razlagati nauke zoper Boga, saj so šolske knjige po takem kopitu vravnane. Takšne za liberalizem zlate čase liberalci

pri nas že težko pričakujejo, to tem težje, ker so jim volilci leta 1879 pri novih volitvah iztrgali vajete iz rok in s tem štrénjo zmedli. Takrat se je namreč prvič pripetilo, da je v državni zbor prišlo nekoliko več konservativnih poslancev, kakor pa liberalnih. Podobno se je zgodilo pri državnozbornskih volitvah v letu 1885. Kar so pa liberalci skoz devetnajst let kvarili, tega krščanski mislečim konservativcem ni bilo mogoče popraviti v devetero zadnjih letih. In ko bi kristijanski volilci pri raznovrstnih volitvah ne glasovali še zdaj za „liberalce“ po-imenu kristijane, bi tudi v državnem zboru hitreje prišlo do potrebnega pregledovanja in zboljševanja šolske postave.

Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Jakob Porenta, kapelan v Št. Janžu, premeščen je v Leskovec. Na njegovo mesto je prišel č. gosp. Janez Bolta iz Šmihela pri Novem Mestu. Zadnje mesto ostane začasno prazno. — **V gorški nadškofiji:** Umril je 7. t. m. č. g. Josip Golja, župnik v Volčeh.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Kuhan ječmen je izvrstna krma za krave in konje, katerim se zapira. On spravi opravila želočca brez družega zdravila zopet v red. Zraven tega je tudi prav tečna krma za konje ter bi se moral pomešati z rezanico in vodo, v kateri se je kuhal. — Skušnja tudi uči, da krave, katerim se daje kuhanega ječmena, pomešanega s pšeničnimi plevami ali rezanico, bolj molzejo, kot pri katerisikoli bodi drugi krmi. Za krave se mora pa ječmen ku-

najine poroke“, reče vsa začudena žena. „Ali jih smem vzeti za spomin?“ vpraša Selan. „Le vzemite jih, vse vzemite, kar bo ostalo po smrti za menoj, saj ste toliko prijazni, da ste mi obljubili skrbeti za mojo Cirilko, kakor za svojega Ivana; Bog vam bodi plačnik!“

Tako hitro s čevlji menda Jurij še nikoli ni hitel domu, kakor ta dan; hitro pogleda doma, je li še skrit žep na nožnicah in če je še denar notri. Ravno pride žena domu, ko Jurij ves vesel potegne iz žepa tri prav dobro ohranjene stotake.

„Hvala Bogu“, pravi Jurij, „da smo dobili davno izgubljeni denar!“

„Hvala Bogu“, reče žena, „da smo ga popreje izgubili; kajti njegova izguba je bil najin dobiček. Poprej je bil denar tvoj bog, sedaj ko veš, koliko je denar vreden, ti ga je Bog zopet čudovito vrnil; ker si bližnjemu pomagal, zato bodi tudi v prihodnje usmiljenega srca in radodarnih rok.“

hati z večjo množino vode, kot za konje. Enako je kuhan ječmen tudi za kokoši izvrstna in prav tečno piča.

Štriglajte krave! Koliko koristi snaženje živine, kaže nam ta-le skušnja. Gospodar imel je kravo, ki je bila vajena, da so jo vsak dan dvakrat snažili s štrigljem in krtačo. Za poskušnjo pa so s tem prenehali ter je niso skozi 14 dnij celó nič snažili. Imela je v teh 14 dneh 11 litrov mleka manj nego v prejšnjih 14 dneh, čeprav je imela sicer čisto enako postrežbo.

Lahek pripomoček za ohranjenje lesa, ki se postavlja v zemljo, je zmes, napravljena iz dveh delov premogovega pepela in jednega dela ugašenega apna. S to zmesjo se napolnijo jame, v katere se les zabije. Najbolje je, če se rabi zmes suha. Celo premogov pepel ali apno samo za-se les kaj dobro varuje. Z železnim kolom napravijo se primerno globoko in precéj široke jame, napolnijo se s premogovim pepelom in apnom. Nato postavijo se koli vanje ter se obsujejo s to mešanico.

Edino sredstvo, petrolej pogasiti je, kakor skušnja uči, mleko. Če se ti zvrne ali ubije petrolejna svetilnica, ali če se petrolej drugače vname, posezi takoj po mleku, da pogasiš petrolejev ogenj!

Kislo zelje, ki se hoče pokvariti, kar se spozna na tem, da se na vrhu prepreže s plesnobo, ki se vedno z novega napravlja, in okus kvari, reši se s tem, da se na tekočino, stoječo na površji, vlije nekoliko žganja, kar naj se ponovi vselej, kadar se vzame kaj kislega zelja iz posode. Navadno pomaga,

če se stori to trikrat ali štirikrat. Kislo zelje dobi potem prijeten vinsko-kisel okus.

Protí spečenut. Malo znano pa izvrstno sredstvo obstoji v tem, da se na košček platna

(platneno cunjico) dene zmesi iz ovsene moke in nesoljene svinjske maščobe. S tem se prepreči navstajanje mehurja, bolečina poneha in zaceljenje se pospeši.

Razne vesti.

(Mala loterija) Po uradnih izkazih vloženih je bilo v malo loterijo od l. 1825 do 1885 l. 786 milijonov goldinarjev. — Lep davek v 60 letih in to vse prostovoljno; potem pa pravijo, da ljudje neradi davke plačujejo. — Samo leta 1888 je donesla mala loterija državi čistega dobodka 9 in pol milijona goldinarjev. Loteristi le skupaj, terna bo gotova — za državo!

(V Razgorji pri Soteski) blizo Celja sta iz jeze in maščevanja dva lopova po noči napadla nekega fanta na postelji ter ga z noži razbodla. Komisija je ranjenca ogledovala dné 15. t. m.

(Imeniten berač.) Ogerski škof in kardinal Hajnald prišel je nedavno v Pešti iz svojega stanovanja ter se je hotel vستي v voz. Kar stopi k njemu revna žena ter ga poprosi miloščine. Kardinal precej seže v žep, v enega, v drugega, a nič ne najde, denar je doma pozabil; med tem se je nabralo že nekaj gledalcev okrog njega. Kardinal stopi z voza in prosi neko znano mimogredočo gospo, naj mu dá nekaj desetice; gospa seveda se čudi in precej izroči škofu svojo denarnico. Ta vzame iz nje nekaj denarja, se lepo zahvali in ga izroči ubogi ženi; predno se je mogla zahvaliti, je že voz oddrdral z imenitnim — beračem.

(Babilonski stolp.) Francozi bodo imeli letos svetovno razstavo, tu bo med drugimi videti silno visok železen stolp, po mojstru Eiffelov stolp imenovan. Ta stolp bo najvišja zgradba na svetu; neba se menda ne bo dotikal, vendar bo imel višave 300 m., torej več kakor 900 čevljev, med tem, ko imajo navadni stolpi kakih 100 do 150 čevljev višine; na vrhu stolpa bo še strelvod 6 metrov visok, torej vrh stolpa 306 metrov nad zemljo. Vrhni oddelek, ki ga imenujejo „laterna“, je 20 metrov visok in meri na okrog 18 metrov, torej bi bilo primerno stanovanje za celo družino in se vendar vidi od spodaj kakor drobna kocka. — Ni čuda, da med Francozi vladajo babilonske zmešnjave, ker si izmišljujejo babilonske neumnosti.

(Skopuh v grobu.) V Antverpnu so pred nekaterimi leti grobokopi izkopali na pokopališču človeško okostje, in sicer so bile kosti rok in prstov sklenjene nad neko železno posodico. Ko odpró posodico, najdejo v njej biserov in dragocenosti, ki so bile vredne nad 500 tisoč goldinarjev. Preiskali so to stvar in zvedeli, da so to kosti skopuha, ki je

bil v svojem življenji velik stiskač. V svoji oporoki je zahteval, da morajo neznatno posodico z njim v grob djati; ljudje nevedoč, kaj je v njej, so to tudi storili. — Ker se pa sedaj niso oglasili nobeni dediči, določila je gosposka, da tretjino denarja dobi pošteni grobokop, ki je stvar naznanil, drugo pa gre v državno blagajnico. — Lakomnost je zelo grda in nespametna strast.

(Najnovejša moda.) V prodajalnici: Kupec: Jaz bi rad kupil lepo suknjo. — Prodajalec: Po kateri modi bi jo pa radi imeli? — Kupec: Po najnovejši — na puf!

(Po predpustu.) Žena: Danes je pepelnična sreda, dragi mož, in treba se bo postiti. — Mož: Seveda se bo treba postiti, ker nimam ga vinarja v žepu, vse sva pred pustom pognala. — Kdor neče posta, se mora postiti.

(Sveta jeza.) Mladi tat: O kako je sedanji svet slab in pa sprijen; z veliko težavo sem neki gospej izmaknil iz žepa denarnico in nek hudobnež mi jo je sedaj — vkradel! Ali ni to strašno?

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 4. aprila.

Listnica urednikova:

Gg. dopisnikom: Brez podpisa ne natisnemo nobenega dopisa. — G. J. T.—č.: Osebno zadevo sporočil prizadetim.

Bolezni želodca.

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najuspešneje s PICCOLIJEVO „ESENCO ZA ŽELODEC“, koja je tudi izvrstno sredstvo proti glistam.

Varstvena znamka.

Pošilja jo izdelovatelj lekarnar GABRIJEL PICCOLI v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzetju.

Dobiva se pa razven pri izdelovatelju lekarnarju PICCOLI-ju „pri Angelu“ v Ljubljani po 10 kr., tudi še pri lekarnarju RIZZIOLI-ju v Rudolfovem in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroškem, Štajerskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica. (5)

Na najnovejši in najboljši način
umetne

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja
plombovanja in vse zobne operacije. — od-
stranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradeckega (čevljarkega) mostu,
I. nadstropje. (7)

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov
in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.
Ljubljana,

za Frančiškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

prporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse
v njih stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot
znano rečno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so **oljnate barve**
v ploščevinastih pušicah (Blehbüchsen) v domačem
lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše
nego vse te vrste v prodajalnah. (6)

☛ Cenike na zahtevanje. ☛

„Katoliška Tiskarna“ v Ljubljani priporoča

Kmetom v pomoč.

Narodno-gospodarska razprava.

Spisal

IVAN BELEC,

župnik.

Cena knjigi je 20 kr., po pošti 5 kr. več.

Diseldorske oljnat
barve v tubah.

Akvarelne barve
moke in suhe.

Specialiteta: Firnež iz kranjskega
lanenega olja.

ADOLF HAUPTMANN,

prva kranjska tovarna

☛ oljnatih barv, firneža in laka ☛

Ljubljani. (1)

Pisarna in zaloga: Šolski drevored 6 (semeniščno poslopje).
Filijala: Slonove ulice 10-12

prporoča slikarjem, dijakom, stavbenim in pohištvenim mi-
zarjem, likarjem kakor sploh p. n. občinstvu svoje priznane izvrstne
izdelke ter pošilja na zahtevanje cenilnike zastoj in franko.

Oljnate barve v ploščevinastih pušicah le najboljše vrste, posebno
pripravne za razprodajalce, po znižanih cenah; v dežah od 25 kigr.
naprej primerno ceneje.

Perstene, mineralne
in kemične barve.

Kupovalcem večjih množin
prednostne cene.

Vse vrste slikarskih in
likarskih čopičev in
slikarske patrone.

Specialiteta: Ultramarinodna in
zelena barva.

Loterijske srečke.

Trst	9. marca:	11, 86, 77, 64, 44.
Ljubljana	16. marca:	84, 80, 10, 62, 21.
Gračac	16. marca:	66, 30, 85, 21, 52.
Dunaj	16. marca:	53, 14, 85, 67, 88.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive,
vinske in sadne stiskalnice,
mlini za grozdje in sadje

najnovejša sestava
v raznih velikostih.

Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji za ropkanje turšice, sejalniki,
orala itd. itd.

Sušilne priprave za sadje in sočivje.

Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno izgotovljene in po tovarniških cenah

IG. HELLER, Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalcem najugodnejši pogoji.

(10-3)

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.